

แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วน
ตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี
Guidelines for the Development of Social Welfare for the
Elderly of Khao Ruak Subdidtrict Adminstrative Oraganization
Lam Sonthi District Lopburi Province

จิตรา หมั่นกิจ¹ กรุณา เชิดจิระพงษ์² เสธฐวัฒน์ โชควรกุล³

และพิมพ์จี บรรจงปรุ⁴

Jittra Munkit¹, Karuna Cherdjiraphong², Settawat Chokworakul³

and Pimpachi Banjongpru⁴

Received : November 7, 2022; Revised : February 11, 2023; Accepted : February 11, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำนวน 196 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยใช้ชื่อหมู่บ้านเป็นชั้นภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลโดย

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา; Faculty of Humanities and Social Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand; e-mail : jittra2520.korat@gmail.com

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา; Faculty of Humanities and Social Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand; e-mail : karuna.c@nrru.ac.th

³คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา; Faculty of Humanities and Social Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand.

⁴คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา; Faculty of Humanities and Social Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand.

ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 5 คน ได้มาโดยคัดเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมมีการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน โดยด้านสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านรายได้ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านนันทนาการ 2. แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี พบว่า ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเพื่อส่งเสริมสุขภาพให้ผู้สูงอายุ และจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ สนับสนุนการทำกิจกรรมร่วมกัน อย่างต่อเนื่องอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ด้านรายได้ ควรส่งเสริม สนับสนุนการรวมกลุ่ม การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ โดยจัดให้มีการอบรมอาชีพต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ด้านที่พักอาศัย ควรจัดหางบประมาณหรือตั้งงบประมาณในการก่อสร้างบ้านเอื้ออาทร หรือก่อสร้างซ่อมแซมที่พักอาศัยให้กับผู้ประสบปัญหา เพื่อให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงปลอดภัย ด้านนันทนาการ ควรส่งเสริมการดำเนินงานของชมรมหรือกลุ่ม เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงขีดจำกัดด้านสุขภาพร่างกาย ความพร้อม ความเหมาะสม และความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นหลักโดยจัดอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ควรพัฒนาครอบครัวให้เกิดความเข้มแข็ง ส่งเสริมศักยภาพและรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุและคนในครอบครัว เน้นจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ของคนครอบครัวโดยจัดอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ด้านการสร้างบริการสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน ควรจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชนครบทุกหมู่บ้าน จัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังและส่งเสริมสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่

คำสำคัญ (Keywords) : การจัดสวัสดิการสังคม, ผู้สูงอายุ, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The objectives of this research were to study the level of social welfare for the elderly of Khao Ruak Subdistrict Administrative Organization, Lam Sonthi District, Lop Buri Province, and to study the guidelines for the development of social welfare for the elderly of Khao Ruak Subdistrict Administrative Organization, Lam Sonthi District, Lopburi Province. The sample group used in this research were 196

elderly people residing in Khao Ruak Subdistrict Administrative Organization, Lam Sonthi District, Lopburi Province. This research uses a stratified sampling method using the village name as the landscape. Data were analyzed by mean and standard deviation. A structured interview to find a way to develop social welfare for the elderly of the Khao Ruak Subdistrict Administrative Organization, Lam Sonthi District, Lopburi Province, consisted of 5 people, selected by a specific method. The data were analyzed by content analysis. The results showed that:

1. The level of social welfare provision for the elderly of Khao Ruak Subdistrict Administrative Organization, Lam Sonthi District, Lopburi Province, found that overall, there was a high level of social welfare arrangement for the elderly. When considering each aspect, it was found that it was at a high level in all 6 aspects. Health and medical care had the highest average, followed by income, and the lowest average was recreation
2. Development guidelines for social welfare for the elderly of Khao Ruak Subdistrict Administrative Organization, Lam Sonthi District, Lopburi Province found that, Health and medical care should support the budget for purchasing materials, equipment, tools to promote health for the elderly and establishing a school for the elderly, and support activities together continuously at least twice a year. Income for the promotion and support of the grouping, distributing products to increase income for the elderly by providing continuous training on various occupations every year at least twice a year. The housing aspect should provide a budget or set a budget for the construction of a Eua Athon homes or the construction of housing repairs for those in need so that the elderly have a stable and safe home. Recreational activities should promote the operation of clubs or groups in order for the elderly to participate in various activities, considering the limitations of physical health, readiness, suitability, and safety for the elderly, at least twice a year. In terms of social security, family, caregivers, and protection should develop strong families. Promote potential and income for the elderly and their families, focusing on organizing activities to develop family relationships on an ongoing basis at least twice a year. In terms of building social

services and support networks, volunteers should be organized to take care of the elderly in every village and establish a multi-purpose center for the elderly in the area

Keywords : Social Welfare, Elderly, Sub-District Administrative Organization

บทนำ (Introduction)

องค์การสหประชาชาติได้ประเมินสถานการณ์ว่าปี พ.ศ. 2544-2643 (2001-2100) จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ หมายถึงการมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรรวมทั่วโลกและมีแนวโน้มว่าประชากรผู้สูงอายุเหล่านี้จะมีฐานะยากจน การคาดการณ์ว่าโลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในศตวรรษแห่งผู้สูงอายุช่วงปี 2001-2100 นั้น แต่ละประเทศจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ เช่น ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทางด้านการแพทย์ การโภชนาอาหาร ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุจึงมีความสำคัญ แนวโน้มสังคมผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั่วโลกนั้น เมื่อมีผู้สูงอายุมากขึ้นย่อมส่งผลทำให้ปัจจัยการผลิตทางด้านแรงงานลดลง การออมลดลง รัฐบาลจำเป็นต้องเพิ่มงบประมาณค่าใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการและการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้นเพื่อดูแลและปฐมพยาบาลผู้สูงอายุมากขึ้น หากไม่มีการเตรียมความพร้อมการจัดสรรทรัพยากรแรงงานที่จะลดลงจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทำให้รายได้ประชาชาติลดลงได้ ดังนั้นการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเตรียมความพร้อมเป็นเรื่องสำคัญ ควรจะร่วมมือกันทั้งภาครัฐและเอกชนตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชนและประเทศ โดยเฉพาะการร่วมกันกระตุ้นเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (สำนักข่าว Hfocus, 2558 : ออนไลน์)

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ โดยมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และปี 2574 ไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด เพราะจะมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด ทั้งนี้ ผลจากการสำรวจประชากรไทย 67.6 ล้านคน ในปี 2560 แบ่งเป็นชาย 33 ล้านคน หญิง 34.6 ล้านคน และเป็นผู้สูงอายุทำงาน 3.9 ล้านคน หรือร้อยละ 35.1 ของผู้สูงอายุทั้งหมด ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง นอกจากนี้ ในปี 2560 จากการสำรวจพบว่าผู้สูงอายุไทยอยู่ลำพังคนเดียวสูงขึ้นร้อยละ 10.8 รวมถึงหากพิจารณาอัตราการพึ่งพิงปี 2560 ประชากรวัยทำงาน 100 คน ต้องรับภาระประชากรสูงอายุและวัยเด็กถึง 51 คน และคาดว่าปี 2570 จะเพิ่มเป็น 64 คน โดยสังคมไทยจะต้องเตรียมรับมือสถานการณ์ดังกล่าว เช่น ผู้สูงอายุต้องมีการดูแลสุขภาพและการกิน ส่งเสริมอาชีพและกิจกรรมทางสังคม ปรับ

สภาพแวดล้อมที่พักอาศัยและบริการสาธารณะที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ รวมถึงขยายอายุการทำงานให้มากกว่า 60 ปี และผู้ที่มีอายุ 50 - 59 ปี ควรเตรียมความพร้อมก่อนเป็นผู้สูงวัยในอนาคต เพื่อไม่เป็นการกับลูกหลาน (เพ็ญนภา เข้มตรง, 2561 : ออนไลน์)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 71 รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาไปสู่ความเป็นเลิศ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด พ้นฟูและเยียวยาผู้ถูกระทำ การดังกล่าวในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัยและสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม (ราชกิจจานุเบกษา 6 เมษายน, 2560 : 18)

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ได้แสดงเจตนารมณ์ในการพิทักษ์สิทธิ คุ้มครอง ดูแล สนับสนุนให้เกิดการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ทั้งการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน การจัดสวัสดิการด้านการศึกษา การมีงานทำ และการมีอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี ซึ่งต่อมาได้มีการถ่ายโอนภารกิจหลายประการที่รัฐดูแลอยู่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ เช่น การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สถานสงเคราะห์คนชรา ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลที่ทั่วถึงและใกล้ชิดมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาพาบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 มาตรา 67 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้ ข้อ (6) ส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ ข้อ (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 2,609 คน จำแนกเป็นผู้ที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 383 คน คิดเป็นร้อยละ 14.67 องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกเป็นหน่วยงานที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดบริการสาธารณะแก่ชุมชน ส่งผลให้มีภารกิจเพิ่มมากขึ้น และภารกิจหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญ คือ งานสวัสดิการสังคม งานสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มของปัญหาเพิ่มสูงขึ้น จนอาจเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการสังคมและมาตรการในการรองรับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านความรู้การจัดการทรัพยากรและบริการทางสังคม รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกมีการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ได้แก่ การจ่ายเบี้ยยังชีพ การจัดสภาพแวดล้อมที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ลำพังหรือมีความยากลำบาก จัดโครงการ กิจกรรมให้ความรู้และนันทนาการ เช่น โครงการเสริมพลังปัญญาผู้สูงอายุ โครงการสืบสานวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น (รดน้ำคำหัวผู้สูงอายุเทศกาลสงกรานต์) จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ผู้ที่เป็นสมาชิกหากเสียชีวิตจะได้รับเงินฌาปนกิจ และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน แต่การจัดสวัสดิการดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมและทั่วถึง ผู้สูงอายุยังประสบปัญหารายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของตนเอง และไม่มีศูนย์อเนกประสงค์สำหรับช่วยเหลือผู้สูงอายุ (แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก พ.ศ.2561-2565)

จากสถานการณ์และปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลยังคงมีปัญหาและไม่ครอบคลุมความต้องการของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ว่าอยู่ในระดับใด และควรมีแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุอย่างไร เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก ให้ดำเนินการด้านผู้สูงอายุให้ครอบคลุมทุกด้านต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

ประชากรในการวิจัยได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำนวน 393 คน (ระบบสารสนเทศการจัดการฐานข้อมูลเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก ณ วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2563)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำนวน 196 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1967 : 725) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยใช้ชื่อหมู่บ้านเป็นชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบบสอบถามจะใช้คำถามแบบปลายปิด แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ โดยเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ 2 ระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี 6 ด้าน ดังนี้ ด้านสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scales) ตามแบบวิธีของ Likert (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555 : 86-87)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมา กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และใช้สร้างแบบสอบถาม

2. การทดสอบความเที่ยงตรง (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยประยุกต์ใช้วิธีการ IOC (Index of consistency) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.6-1.0

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีไขกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbrach (สิน พันธุ์พินิจ, 2555 : 193) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวม เท่ากับ 0.882

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอีกครั้ง จากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานขอเข้าเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล สำหรับผู้สูงอายุที่อ่านหนังสือไม่ออกได้ใช้วิธีการอ่านแบบสอบถามให้ผู้สูงอายุฟัง

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ แล้วนำข้อมูลเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำค่าที่ได้มาแปลผล

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

นำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 ในข้อค้นพบที่มีระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุต่ำสุด 2 อันดับแรกในแต่ละด้าน มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีประสบการณ์ด้านสวัสดิการผู้สูงอายุจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ท้องถิ่นอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านวังทอง ตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี และประธานอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานไปยังผู้ให้ข้อมูลเพื่อขอเข้าสัมภาษณ์ และกำหนดวัน เวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยจะจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และบันทึกเสียงผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งก่อนบันทึกเสียงผู้วิจัยจะขออนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนทุกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นแบบความเรียง

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ในภาพรวม มีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยด้านสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.55) รองลงมาคือ ด้านรายได้ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.45) ด้านที่พักอาศัย ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.48) ด้านการสร้างบริการสังคมและเครือข่าย เกื้อหนุน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.42) ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.44) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1 ด้านสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บเป็นรายบุคคลอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.64) รองลงมาคือ ข้อ 5 บริการด้านกายภาพบำบัดสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.62) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ บริการรถรับส่งผู้สูงอายุไปโรงพยาบาลหรือสถานบริการสาธารณสุขตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

1.2 ด้านรายได้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ข้อ 2 ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อประกอบกิจกรรมเสริมรายได้/ประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.64) และข้อที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด คือ ข้อ 9 พิจารณาจัดบริการด้านทันตกรรมแก่ผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

1.3 ด้านที่พักอาศัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 10 พิจารณาสันับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกหรืออุปกรณ์ช่วยเหลือเพื่อความปลอดภัยในชีวิตประจำวันแก่ผู้สูงอายุสอดคล้องกับความจำเป็นของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ ข้อ 7 ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาโครงการบ้านเอื้ออาทรเพื่อให้เหมาะสมกับสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ

1.4 ด้านนันทนาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 ส่งเสริมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.66) รองลงมาคือ ข้อ 7 สนับสนุนกิจกรรมงานอดิเรกที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเช่น งานฝีมือ ทำอาหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.67) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 พิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ผู้สูงอายุไปทัศนศึกษาดูงาน แหล่งธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

1.5 ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัวผู้ดูแล และการคุ้มครอง ในภาพรวมมีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 7 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 7 สนับสนุนงบประมาณในการเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ ข้อ 3 ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการศึกษาและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.61) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ทางเดิน ห้องสุขาอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

1.6 ด้านการสร้างบริการสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุนในภาพรวมมีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 7 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 6 บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ อยู่

ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.58) รองลงมาคือ ข้อ 7 ส่งเสริมให้อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุร่วมมือกับเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุในระดับตำบลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.60) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5 สนับสนุนการมีแม่บ้านไปช่วยเหลือผู้สูงอายุในการทำงานบ้านต่าง ๆ เช่น การจ่ายตลาด ทำความสะอาดบ้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี มีผลการวิจัยดังนี้

2.1 ด้านสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาล ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเพื่อส่งเสริมสุขภาพให้ผู้สูงอายุ และจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ สนับสนุนการทำกิจกรรมร่วมกัน อย่างต่อเนื่องอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2.2 ด้านรายได้ ควรส่งเสริมสนับสนุนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุโดยมีจุดจำหน่ายสินค้าในตำบล หมู่บ้าน จัดตั้งงบประมาณเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีการอบรมอาชีพต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2.3 ด้านที่พักอาศัย ควรจัดหางบประมาณหรือตั้งงบประมาณในการก่อสร้างบ้านเอื้ออาทรหรือก่อสร้างซ่อมแซมที่พักอาศัยให้กับผู้ประสบปัญหา และเลือกวัสดุ อุปกรณ์ในการก่อสร้างให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ จัดหางบประมาณเพิ่มเติมและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับความช่วยเหลือ

2.4 ด้านนันทนาการ ควรส่งเสริมการดำเนินงานของชมรม หรือกลุ่ม เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงขีดจำกัดด้านสุขภาพร่างกาย ความพร้อม ความเหมาะสม และความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นหลักโดยจัดอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และควรจัดตั้งงบประมาณเกี่ยวกับการทัศนศึกษาดูงานให้กับผู้สูงอายุ

2.5 ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญและความปลอดภัยของผู้สูงอายุ ควรพัฒนาครอบครัวให้เกิดความเข้มแข็ง ส่งเสริมศักยภาพและรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุและคนในครอบครัว เน้นจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ของคนครอบครัวโดยจัดอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2.6 ด้านการสร้างบริการสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน ควรจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชนให้ครบทุกหมู่บ้าน จัดหางบประมาณเพื่อจ้างอาสาสมัครบริบาลในตำบลอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่เพียงลำพัง ควรจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังและประสานงานสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี นำผลการวิจัยมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัย พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน โดยด้านสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านรายได้ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านนันทนาการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีการจัดอบรมให้ความรู้สำหรับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ อีกทั้งยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี และคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจึงได้สนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ จัดตั้งกองทุนฌาปนกิจผู้สูงอายุ กองทุนวันละบาท สอดคล้องกับงานวิจัยชญาหนู หล่ออุดมทรัพย์ (2564) ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเกษไชโย อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้มีการจัดสวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัยเป็นอันดับแรก

- 1.1 ด้านสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกได้จัดโครงการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุเป็นประจำ โดย ประสานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่เพื่อติดตามช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ป่วยติดเตียงและไม่มีผู้ดูแลหากผู้สูงอายุป่วยอยู่บ้านเพียงลำพัง ถ้าไม่ใช่กรณีฉุกเฉิน องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกจะพิจารณาใช้รถยนต์ส่วนกลางนำส่งผู้สูงอายุเข้ารับการรักษา หากกรณีฉุกเฉินจะประสานไปยังมูลนิธิหรือองค์กรอื่น ๆ ที่มีรถฉุกเฉินเพื่อให้การช่วยเหลือ และจัดให้มีอาสาสมัครบริบาลเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน แต่ยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัย สมจิตร ฤทธิ์รุ่ง(2562) ศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ และด้านที่พักอาศัย ตามลำดับ

- 1.2 ด้านรายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก ส่งเสริมสนับสนุนด้านอาชีพให้กับผู้สูงอายุโดยการจัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับ

ผู้สูงอายุเป็นประจำทุกปี มีการประชาสัมพันธ์สินค้าผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุตามเสียงตามสาย และขอความอนุเคราะห์ผู้นำชุมชน อีกทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยและมีภาวะพึ่งพิงหรือไร้ที่พึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยพระมหาไพสิฐ อภิชาโน (2563, 1) ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมมีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมรายได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ด้านที่พักอาศัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก ได้มีการซ่อมแซมที่พักอาศัยให้กับผู้สูงอายุ ปรับปรุงให้มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการหกล้ม อาทิ ราวจับ ทางลาด สุขภัณฑ์ กระเบื้องหรือพื้นที่ยากแก่การลื่นล้ม และมีการประสานขอรับงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เพื่อปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักผู้สูงอายุให้มีความแข็งแรง ปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย จุฑามาศ แสงสุข (2564) การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านที่อยู่อาศัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสุขภาพอนามัย

1.4 ด้านนันทนาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก มีแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมของผู้สูงอายุ เช่น การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ และกำหนดให้มีการร่วมกิจกรรมเป็นประจำ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุหันมาดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง คล่องแคล่ว สามารถตอบสนองความต้องการทางกายภาพได้อย่างเหมาะสม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยชญาณูช หล่ออุดมทรัพย์ (2564) ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเกษไชโย อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้มีการจัดสวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัยเป็นอันดับแรก ส่วนด้านนันทนาการ ผู้สูงอายุต้องการให้มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวทั้งในและต่างจังหวัด

1.5 ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกได้จัดให้มีศูนย์บริการทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ โดยให้บริการในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้บริการ เกี่ยวกับการให้คำแนะนำ

ปรึกษา หรือให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บ การสอนอาชีพเสริมรายได้และการ
 ฅาปนกิจสงเคราะห์ เช่น ฅาปนกิจของชมรมผู้สูงอายุตำบลเขารวก กองทุนสวัสดิการสังคมตำบล
 เขารวก ฅาปนกิจกองทุนธนาคารขยะตำบลเขารวก และในขณะเดียวกันก็ได้ออกบริการเยี่ยมบ้าน
 ผู้สูงอายุ และการส่งเสริมผู้สูงอายุหรือสมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแล ผู้สูงอายุ โดยให้
 ความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการดูแลผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยปิยะดา ภักดีอำนาจและ
 พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ (2557) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การ
 บริหารส่วนตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา พบว่า ระดับการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา จากเกณฑ์ทั้ง 6 ด้าน ได้ผ่านเกณฑ์แค่
 1 ด้าน คือด้านที่ 5 การสร้างความมั่นคงแก่ผู้สูงอายุ โดยมีการดำเนินการกิจกรรม คือ การเปิด
 โอกาสในการเรียนรู้สงเคราะห์การจัดงานศพ การรณรงค์การอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ เป็นต้น

1.6 ด้านการสร้างบริการสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ
 เนื่องจาก องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกมีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน บริการเยี่ยมบ้าน
 ระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชน บริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล จัดตั้ง
 ระบบเฝ้าระวัง เกื้อกูล และดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน จัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ให้
 ความรู้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุและสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน
 สอดคล้องกับงานวิจัยปราณี แก้วอินธิ (2561) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของ
 เทศบาลตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม พบว่า ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของ
 เทศบาลตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มี
 ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบริการสังคมทั่วไป อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านสุขภาพ อนามัย อยู่
 ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

2.1 ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อ วัสดุ
 อุปกรณ์ เครื่องมือเพื่อส่งเสริมสุขภาพให้ผู้สูงอายุ และจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ สนับสนุนการทำ
 กิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยสมจิตร ฤทธิ์รุ่ง (2562)
 ศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอเมือง
 จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ควรจัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุข จัดให้มีการบริการให้ความรู้การประสาน
 ด้านสุขภาพการบริการด้านกายภาพบำบัด การช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลและการประกันสุขภาพ

2.2 ด้านรายได้ ส่งเสริม สนับสนุนการรวมกลุ่ม การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ โดยจัดให้มีการอบรมอาชีพต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยจรรยา พานนันท (2555) การวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า เทศบาลต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมหรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อเพิ่มเบี้ยยังชีพ และการจัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ

2.3 ด้านที่พักอาศัย ควรจัดหางบประมาณหรือตั้งงบประมาณในการก่อสร้างบ้านเอื้ออาทร หรือก่อสร้างซ่อมแซมที่พักอาศัยให้กับผู้ประสบปัญหา เพื่อให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยจรรยา พานนันท (2555) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีสภาพชำรุดที่อยู่อาศัยไม่มีความมั่นคงแข็งแรง จัดเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเขาไปให้คำแนะนำด้านสุขอนามัยของที่พักอาศัยให้แก่บ้านเรือนที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่และการจัดหาที่พักให้กับผู้สูงอายุที่ไม่มีที่พักอาศัยให้ทั่วถึง

2.4 ด้านนันทนาการ ควรส่งเสริมการดำเนินงานของชมรม หรือกลุ่ม เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงขีดจำกัดด้านสุขภาพร่างกาย ความพร้อม ความเหมาะสม และความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นหลักโดยจัดอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยจุฑามาศ แสงสุข (2564) การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ด้านนันทนาการควรมีการจัดตั้งชมรมกีฬาสำหรับผู้สูงอายุ

2.5 ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ควรพัฒนาครอบครัวให้เกิดความเข้มแข็ง ส่งเสริมศักยภาพและรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุและคนในครอบครัว เน้นจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ของคนครอบครัวโดยจัดอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะดา รักดีอำนาจและพรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ (2557) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา พบว่า ควรสร้างความมั่นคงแก่ผู้สูงอายุ การรณรงค์การอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ

2.6 ด้านการสร้างบริการสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน ควรจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชนครบทุกหมู่บ้าน จัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของเต็มดวง วงศา (2564) ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี พบว่า ควรมีการจัดศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน บริการเยี่ยมบ้าน ระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยบรรจุโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อดำเนินการด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุครอบคลุม ทัวถึงทุกด้าน

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาศักยภาพ เพิ่มทักษะ เพื่อนำมาปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ก่อนเริ่มดำเนินการกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ เจ้าหน้าที่ควรออกสำรวจหรือจัดทำประชาคมผู้สูงอายุเพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการของผู้สูงอายุ เพื่อให้การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุสอดคล้องกับความต้องการและจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

1.5 เจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดี มีจิตอาสาช่วยเหลือ ดูแล รักใคร่ และห่วงใยผู้สูงอายุ โดยการลงพื้นที่พบปะ พูดคุย สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้สูงอายุเป็นประจำและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย

2.3 ควรศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของผู้สูงอายุ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง (References)

- จุฑามาศ แสงสุข. (2564). ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารอิเล็กทรอนิกส์. (3)3.
- จารุชา พานนนท์. (2555). ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชญานุช หล่ออุดมทรัพย์. (2564). ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเกษไชโย อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 5(2).
- เต็มดวง วงศา. (2564). ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี. 13(2).
- ปราณี แก้วอินธิ. (2561). ศึกษาระดับประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม. วารสารบัณฑิตศึกษา. 15(70).
- ปิยะดา ภักดีอำนาจ และพรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2557). แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดทอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา. วารสารวิทยาการจัดการ. 31(2).
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 13.
- แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก. (พ.ศ.2561-2565). องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี.
- พระมหาไพสิฐ อภิชาโน. (2563). ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทีก อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. 15(1).
- เพ็ญภา เชมตรง. (2561). สำนักงานสถิติแห่งชาติ เผยผลจากการสำรวจข้อมูลพบในปี 2564 ไทยจะเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์. NNT สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พ.ศ. 2560. (6 เมษายน 2560, ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก)

สมจิตร ฤทธิ์รุ่ง. (2562). ศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอมะนัง จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์. 8(24).

สำนักข่าว Hfocus. (2558). เจาะลึกระบบสุขภาพโลกเข้าสู่ศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ. ออนไลน์
สิน พันธุ์พินิจ. (2555). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒน์.

Yamane, T. (1967). **Elementary Sampling Theory**. Englewood Cliffs, New jersey: Prentice Hall.